

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

RSG Tromp Meesters

Plaats : Steenwijk
BRIN nummer : 16GZ|00
Onderzoeksnummer : 271786
Datum onderzoek : 9 januari 2014
Datum vaststelling : 5 juni 2014

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 9 januari 2014 een onderzoek uitgevoerd op RSG Tromp Meesters te Steenwijk, om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op de afdeling havo en over de naleving van wet- en regelgeving.

De havo van RSG Tromp Meesters is relatief groot. De afdeling heeft zo'n 400 leerlingen. Leerlingen volgen een deel van de lessen in de bovenbouw in de andere locatie aan de Stationsstraat, wegens ruimtegebrek.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Wij hebben voor de afdeling havo van RSG Tromp Meesters een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten op deze afdeling risicovol zijn. Uit deze analyse kwam tevens naar voren dat er mogelijk tekortkomingen zijn op het gebied van de kwaliteit van het onderwijsproces.

Op 24 september 2013 hebben wij de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bevoegd gezag besproken. Naar aanleiding van dit gesprek hebben we besloten een onderzoek uit te voeren.

Toezichthistorie

De afdeling havo is voor het laatst bezocht in 2010. In 2013 is de afdeling vmbo-tl bezocht in het kader van het Onderwijsverslag, met overwegend voldoende beoordelingen. Verbeterpunten waren er binnen het didactisch handelen van docenten en de kwaliteitszorg.

Onderzoeksopzet

De inspectie baseert haar kwaliteitsoordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan een selectie van kwaliteitsindicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Bij dit onderzoek hebben we de indicatoren uit het zogenaamde kernkader onderzocht. Dit is het gedeelte uit het toezichtkader dat bij al onze kwaliteitsonderzoeken minimaal wordt beoordeeld. Om het onderzoek goed te laten aansluiten bij de specifieke kenmerken van de afdeling havo van RSG Tromp Meesters hebben we het onderzoek aangevuld met indicatoren uit het zogenaamde aanvullende kader. Zo zijn indicatoren over het aanbod voor taal en rekenen (3.4 en 3.5) en over de afstemming van instructie en

verwerkingsopdrachten tussen leerlingen (8.1 t/m 8.3) toegevoegd. Deze indicatoren zijn toegevoegd omdat ze gezien de organisatie van het onderwijs (dakpanklassen) van extra belang zijn en er tijdens de voorbereiding van het onderzoek enkele vragen zijn ontstaan.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met het management, teamleiders, leraren, zorgcoördinatoren, mentoren, leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en bestuur.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIES EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek zoals wij op RSG Tromp Meesters, afdeling havo hebben uitgevoerd, leidt tot een zogenaamd toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht in houden. In het eerste geval (bij basistoezicht) vinden wij de kwaliteit van voldoende niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter teveel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie voor RSG Tromp Meesters, afdeling havo is als volgt:

Op basis van het onderzoek kennen wij een aangepast arrangement zwak toe vanwege onvoldoende opbrengsten. Het onderwijsproces is voldoende, maar kent wel enkele tekortkomingen.

De afdeling valt onder intensief toezicht. Met het bevoegd gezag hebben wij afgesproken dat de opbrengsten in maart 2015 weer van voldoende niveau zijn. Hieraan voorafgaand zullen wij een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (okv) uitvoeren om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven.

Voor 15 september 2014 ontvang ik graag een analyse van de resultaten van het examen. En zo mogelijk een prognose van de rendementcijfers (onder- en bovenbouw). Mochten deze aanleiding geven te verwachten dat de opbrengstenkaart 2015 er positief uit komt te zien, dan kan het arrangement op korte termijn worden herzien.

Wij hebben geen tekortkomingen in de naleving van de wettelijke voorschriften vastgesteld.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op RSG Tromp Meesters, afdeling havo. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

De opbrengsten van de afdeling havo van RSG Tromp Meesters zijn van onvoldoende niveau, door een te laag onderbouwrendement en een te laag gemiddeld cijfer voor het centraal examen. De kwaliteit van het onderwijsproces is van voldoende niveau. De school biedt een prettige en veilige leeromgeving, de zorg en begeleiding van leerlingen is op orde.

De resultaten van de afdeling havo blijven al enige jaren achter bij het landelijk gemiddelde, ondanks dat ze stijgen. We merken dat er op verschillende niveaus in de school nog onvoldoende urgentiebesef is om deze resultaten te verhogen. Leerlingen behalen in overgrote mate wel een diploma, maar doen dat met lagere cijfers dan leeftijdsgenoten elders.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.		•			
1.2.4	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding havo.			•		
1.3.4	De leerlingen van de opleiding havo behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.		•			
1.4.4	Bij de opleiding havo zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.			•		

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		1	2	3	4
3.4	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen.			•	
3.5	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus rekenen dat past bij alle leerlingen.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen		1	2	3	4
8.1	De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties van de leerlingen.		•		
8.2	De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.		•		
8.3	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)		1	2	3	4
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.		•		

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.		•		
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.		•		

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: opbrengsten, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Opbrengsten

De opbrengsten van de afdeling havo van RSG Tromp Meesters zijn onvoldoende, doordat zowel het rendement van de onderbouw als het gemiddeld cijfer voor het centraal examen te laag zijn.

Het rendement onderbouw is sinds 2008 onvoldoende, dit wordt veroorzaakt door een relatief hoog aantal leerlingen met een basisschooladvies vmbo-t/havo dat in leerjaar drie op het vmbo-t zit, en een relatief hoog aantal leerlingen met een basisschooladvies havo/vwo dat in leerjaar 3 op het havo zit. De school wijt dit aan een te optimistische blik van de basisscholen, al dan niet in combinatie met opwaartse druk van ouders. Tot voor kort gold de afspraak dat het basisschooladvies één op één leidend was voor de plaatsing in leerjaar 1 op RSG Tromp Meesters. Hier is de school echter vanaf gestapt en zij probeert nu aan de hand van een plaatsingswijzer helderder kaders te scheppen voor de advisering van de basisscholen. Daarnaast is de school twee jaar geleden gestart met een aantal categoriale brugklassen, zowel voor vmbo-t (mavo), havo als vwo. Hierin zitten in de meeste gevallen leerlingen met een uitgesproken advies voor één van deze onderwijssoorten. Daarnaast heeft de school nog dakpanklassen voor leerlingen met een iets minder uitgesproken advies, waarin zij de kans krijgen om zich te bewijzen. Deze maatregelen zullen op termijn naar verwachting leiden tot een verbetering van het onderbouwendement.

Het gemiddeld cijfer voor het centraal examen is de laatste jaren gestegen, na een dipje in 2011 (6,0). Het driejaarsgemiddelde is echter op de opbrengstenkaart 2014 onvoldoende: het landelijk gemiddelde is eveneens jaarlijks gestegen.

De school wijst op een aantal mogelijke oorzaken van de daling van de resultaten:

- er zijn relatief veel havo-leerlingen op de school in vergelijking met eerdere jaren. Er zijn dus meer leerlingen bevorderd naar de havo waar zij in het verleden in de bovenbouw vmbo-t zaten. De school is dus wellicht te soepel geweest in het bevorderen van leerlingen.
- er zijn relatief veel leerlingen die met een diploma vmbo-t zijn doorgestroomd naar havo 4, of van een andere school zijn ingestroomd. Ook hier geldt dat de school hen veel ruimte heeft geboden en de kans om zich te bewijzen. Uit een

eigen analyse van de school blijkt echter dat deze groep leerlingen in overgrote mate verantwoordelijk is voor het lagere slagingspercentage van de afgelopen jaren.

De school heeft de bevorderings- en toelatingseisen aangescherpt, om het aantal leerlingen dat een lage slagingskans heeft, te verminderen. Toch geeft de school aan doorlopend in discussie te zijn over het enerzijds bieden van kansen aan leerlingen en het anderzijds beperken van de druk op de ondersteuning door docenten.

Daarnaast heeft de school het mentoraat in havo 4 een impuls gegeven, zodat mentoren meer zicht hebben op hun leerlingen en de leerlingen op hun beurt makkelijker bij hun mentor te rade kunnen gaan.

De inspectie is van mening dat de door de school genoemde factoren inderdaad van invloed zijn (geweest) op de achterblijvende resultaten. Maar daarnaast zijn we van mening dat docenten een meer opbrengstgerichte houding mogen aannemen en meer van leerlingen mogen eisen - hier laat de school vooralsnog kansen liggen.

Het rendement bovenbouw is van voldoende niveau, hoewel de school zelf ontevreden is over het aantal doublures in leerjaar 4 en het aantal gezakte eindexamenkandidaten. De maatregelen voor het verbeteren van de examenresultaten zouden ook op dit vlak een positieve bijdrage kunnen leveren. Het verschil tussen het gemiddeld cijfer voor het schoolexamen en het centraal examen is met 0,1 zeer klein. Dat is positief, maar gezien het te lage eindexamengemiddelde geeft het ook een indicatie van mogelijk te lage scores op de schoolexamens, in ieder geval bij een deel van de vakken.

Didactisch handelen.

Het didactisch handelen van docenten is van voldoende niveau. Lessen zijn in de meeste gevallen doelgericht opgebouwd, de uitleg is adequaat en passend bij het niveau van de leerlingen. Leerlingen zijn actief betrokken en krijgen afdoende feedback.

Differentiatie is nog een verbeterpunt, de lessen worden nog te weinig afgestemd op de individuele behoeften van de leerlingen. In de onderbouw wordt er (ook in de 'dakpanklassen' vmbo-havo en havo-vwo) veel op één niveau les gegeven en in de bovenbouw is er weinig extra uitdaging voor de excellerende leerling. Er zijn enkele goede voorbeelden gezien van differentiatie, maar dit bleef beperkt tot enkele lessen/vormen. De kennisdeling tussen docenten hierover is beperkt.

Zorg en begeleiding.

De zorg en begeleiding van leerlingen is van voldoende niveau. De school neemt landelijk genormeerde toetsen af, voor zowel taal als rekenen. De resultaten worden geanalyseerd en leerlingen met achterstanden krijgen op deze vakken extra begeleiding.

De structuur van begeleiding voor leerlingen met een lgf-indicatie is helder en voldoende planmatig. Binnen het zogenaamde Onderwijsatelier zorgt ervoor dat zowel zorg- als risicoleerlingen die in een andere setting extra begeleiding kunnen krijgen.

Kwaliteitszorg

We beoordelen de kwaliteitszorg bij de afdeling havo van RSG Tromp Meesters op meerdere onderdelen als onvoldoende. De school heeft voldoende zicht op de resultaten van leerlingen, ook in andere jaren dan het eindexamenjaar. Er is echter nog onvoldoende doelgerichte sturing op de resultaten. Opbrengstgericht werken, dat wil zeggen weten wat de resultaten zijn, doelen stellen en aan de hand van die doelen de resultaten proberen te verbeteren, is nog onvoldoende onderdeel van de lespraktijk op RSG Tromp Meesters. Hoewel er binnen de secties en teams plannen zijn gemaakt ter verbetering van de resultaten, is de kwaliteit hiervan zeer verschillend. Er zijn goede voorbeelden, van vaksecties die doelbewust werken aan verbeteringen, met helder geformuleerde afspraken en met een doelbewuste monitoring. Andere blijven hierin echter achter. Hierdoor komt de borging van het ontwikkelproces in gevaar.

Daarbij legt een deel van de secties het probleem van de achterblijvende resultaten bij andere (externe) factoren in plaats van bij de invulling van het eigen vak. Hierbij speelt tevens dat er op diverse niveaus binnen de school wordt aangegeven dat er nog niet genoeg sprake is van een professionele (aanspreek)cultuur.

De schoolleiding bezoekt lessen binnen de driejaarlijkse gesprekscyclus. Ook worden er enquêtes afgenomen bij leerlingen en ouders. Wat kan worden versterkt is het verkrijgen van een integraal beeld van de onderwijskwaliteit, waarin de samenhang tussen de kwaliteit van lessen, de zorg en begeleiding en het aanbod wordt geanalyseerd.